

ΓΙΑΤΙ – ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΛΗΣ

ΘΕΜΑ: Η τρέλα και ο παραλογισμός του πολέμου, καθώς και η αλλοτρίωση του ανθρώπου κάτω από τέτοιες συνθήκες.

ΔΟΜΗ

1η Ενότητα: «Σουρούπωνα ... να ξεχάσει»: Το τέλος της μέρας και της μάχης

2η Ενότητα: «Ο νέος στρατιώτης ... να δει»: Το νερό της πηγής

3η Ενότητα: «Ένας άλλος στρατιώτης ... έτρεχε»: Ο νεαρός στρατιώτης σκοτώνει το συνάνθρωπό του

4η Ενότητα: «Μεσοστρατίς... δεν άκουγε»: Η μετάνοια του νεαρού στρατιώτη

Οι ψυχικές διακυμάνσεις του νεαρού στρατιώτη

1. επαφή με τη φύση: απλός, ήρεμος, χαρούμενος άνθρωπος
2. εμφάνιση εχθρού: καχύποπτος, σκληρός & αδίστακτος πολεμιστής
3. πυροβολισμός εχθρού: αμηχανία, καθώς αρχικά δε συνειδητοποιεί τι έχει κάνει
4. βλέμμα & πόνος πληγωμένου: ενοχές & πόνος, ταυτίζεται με τον πληγωμένο εχθρό του, νιώθει πανικό κι έτσι τρέπεται σε φυγή
5. στα μισά της διαδρομής σταματά: προσπαθεί να ηρεμήσει & να συγκεντρωθεί, αλλά δεν μπορεί λόγω της έντονης συναισθηματικής κατάστασης που βρίσκεται
6. κατεβαίνει τρέχοντας την πλαγιά: θέλει να προφτάσει να σώσει τον πληγωμένο και παρακαλεί το θεό να τον σώσει. ταραχή, αγωνία, τύψεις, πόνος για το συνάνθρωπό του & οίκτος για τον εαυτό του
7. ο πληγωμένος είναι ακόμα ζεστός: προσωρινή ανακούφιση, εξακολουθεί να τρέμει από αγωνία.
8. φροντίζει τον πληγωμένο: ειλικρινής μετάνοια, πόνος, συντριβή, ανάγκη να λυτρωθεί, εξομολόγηση, ευαίσθητη ψυχή, τρυφερότητα
9. ο νεαρός στρατιώτης συνειδητοποιεί ότι ο πόλεμος ήταν αυτός που τον έκανε απάνθρωπο & τον γέμισε μίσος για το συνάνθρωπό του

Η τραγικότητα του νεαρού στρατιώτη

- είναι και αυτός θύμα του πολέμου
- ο πόλεμος τον έχει κάνει άγριο & απάνθρωπο
- αναγκάζεται να σκοτώσει από φόβο μήπως προλάβει και τον σκοτώσει ο άλλος
- τυφλωμένος από τη μανία του πολέμου βλέπει παντού εχθρούς
- όταν συνειδητοποιεί την πράξη του, αισθάνεται ενοχή, μετανιώνει, ζητάει συγχώρεση από το θύμα του
- τονίζει ότι δεν είναι φονιάς, αλλά αναγκάστηκε να γίνει εξαιτίας του πολέμου

ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Προσωποποιήσεις: §16 Ένα σκληρό χέρι έσφιγγε την καρδιά του νέου στρατιώτη, §22 Η νύχτα κατέβηκε ολούθες και απλωμένο σκοτάδι τους τύλιξε

Μεταφορές: §3 Η φλόγα έσβησε από τα σωθικά του, §17 Τα μάτια καίγανε

Παρομοιώσεις: §24 σα να' τανε φίλοι παλιοί, σα να' τανε αδέρφια.

Ασύνδετο σχήμα: §3 Ο νέος στρατιώτης ακούμπησε...πεντακάθαρο νερό, § 6 Ένας άλλος στρατιώτης, οχτρός...να ευχαριστήσει το Θεό

Επαναλήψεις: §18 λυπήσου τον, λυπήσου με, §21 Αδερφέ μου, του'λεγε... αδερφέ μου..., §22 δεν είμαι φονιάς...δεν είμαι φονιάς,

ξέχασα πως είμαι άνθρωπος, ξέχασα πως είσαι άνθρωπος

Εικόνες: §12-13 Ο ξένος ήτανε πεσμένος ... ο ανθρώπινος πόνος και το ξάφνιασμα, §20-21 Άπλωσε τα χέρια ... και το απαλοχάιδευε

Αντιθέσεις: §1 & 2 Λίγη ώρα πριν έπεφτε ακόμη αραιό λιανοντούφεκο - Όμως τώρα ήταν πλέρια ησυχία, §8 διψασμένος από την ολόημερη κάψα - να του δροσίσει τα πυρωμένα σωθικά, §24 φονιά και θύμα, γαλήνη φύσης ≠ πολεμικό μίσος ανθρώπου

ΓΛΩΣΣΑ

Απλή, λιτή

ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

- αφήγηση: γραμμική (τα γεγονότα παρουσιάζονται σε χρονολογική σειρά)
- αφηγητής: παντογνώστης (αφηγείται σε τρίτο πρόσωπο)
- εστίαση: μηδενική

Χαρακτηρισμός νεαρού στρατιώτη

- απλός άνθρωπος
- ευαίσθητος
- γεμάτος όνειρα για το μέλλον
- ευσεβής / πιστός στο Θεό
- θύμα του πολέμου

Ψυχογραφία νεαρού στρατιώτη

- νοσταλγία για πατρίδα και αγαπημένα πρόσωπα
- μίσος για τον πόλεμο
- ενοχές

ΣΚΟΠΟΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Ο πόλεμος είναι καταστροφικός, έχει μόνο θύματα, είναι ένα τραγικό γεγονός με αρνητικές μόνο συνέπειες. Ο συγγραφέας θέλει ουσιαστικά να στείλει ένα αντιπολεμικό μήνυμα και να κηρύξει την ανάγκη για ειρήνη και συναδέλφωση των λαών.

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του σχολικού βιβλίου

1. Γιατί ο συγγραφέας δεν αναφέρει τα ονόματα και την εθνικότητα των στρατιωτών;

Τα ονόματα και η εθνικότητα των στρατιωτών δεν παίζουν κανένα ρόλο στο μήνυμα που θέλει να περάσει ο συγγραφέας στο κοινό. Δεν έχει σημασία η συγκεκριμένη ιστορία ως μεμονωμένο περιστατικό, αλλά τα γεγονότα ανεξαρτήτως ιστορικού γεγονότος, πολέμου και αντιπάλων στρατοπέδων. Γι' αυτό δεν αναφέρονται οι ταυτότητες των συγκεκριμένων πολεμιστών, των στρατευμάτων στα οποία ανήκουν ή των χωρών απ' όπου προέρχονται. Αναφέρεται μόνο η νεαρή ηλικία τους και η σκληρή πραγματικότητα που είναι αναγκασμένοι να υπηρετήσουν σκοτώνοντας πρώτα απ' όλα την ίδια τους ανθρωπιά.

2. Ποια κοινά γνωρίσματα έχουν οι δύο αντίπαλοι στρατιώτες;

Οι δυο αντίπαλοι στρατιώτες είναι ταλαιπωρημένοι σωματικά και ψυχικά, ευγνώμονες στο Θεό που γλίτωσαν το θάνατο άλλη μια μέρα και διψασμένοι για φρέσκο νερό και μια μικρή ανάπαυλα. Έχουν αηδιάσει από τη βαρβαρότητα που ζουν και που τους στερεί και τους καταστρέφει τον εαυτό τους. Νιώθουν και οι δύο τρόμο για το τι πρόκειται να τους συμβεί και παρακαλούν το Θεό να τους προστατεύσει μέχρι το τέλος του πολέμου. Τέλος αναζητούν έστω λίγες στιγμές ηρεμίας μέσα στην κόλαση του πολέμου.

3. Περιγράψτε τη μεταβολή της ψυχικής κατάστασης του στρατιώτη από τη στιγμή που πυροβόλησε τον εχθρό ως τη στιγμή που τον είδε νεκρό.

Ο πρώτος στρατιώτης, βρίσκοντας τη γούρνα με το νερό, ξεκλέβει λίγα λεπτά ανάπαυσης και αναπόλησης της ειρηνικής ζωής χαζεύοντας το περιβάλλον και αναλογιζόμενος τη ζεστασιά της οικογένειάς του. Ευχαριστεί το Θεό που τον γλίτωσε και αυτή τη μέρα και τον παρακαλεί να τον διατηρήσει ζωντανό μέχρι να τελειώσει αυτή η λαίλαπα. Μόλις, όμως, αντικρίζει τον αντίπαλο, τρέπεται πάλι σε άγριο θηρίο και σημαδεύει, από τρόμο, τον εχθρό ανοίγοντας πυρά εναντίον του. Βέβαια λίγο αργότερα αισθάνεται ένοχος, έχοντας πολλές τύψεις αφού έχει τραυματίσει έναν άλλον στρατιώτη. Τρέχει χωρίς καμιά προφύλαξη να τον βοηθήσει και να τον κρατήσει στη ζωή. Ζητά απεγνωσμένα συγχώρεση από εκείνον και από το Θεό και προσεύχεται να σωθεί ο εχθρός του, που τον αποκαλεί πια «αδελφό». Είχε συνειδητοποιήσει τι ακριβώς είχε κάνει. Κλαίει και περιποιείται τον στρατιώτη, προσπαθεί να μετανοήσει γι' αυτό που έκανε. Βέβαια, το τραγικό αποτέλεσμα δεν άργησε να έρθει.

4. Ο ένας στρατιώτης σκοτώνει και ο άλλος σκοτώνεται. Ποιος είναι το τραγικό πρόσωπο και γιατί;

Τραγικά πρόσωπα είναι και οι δύο στρατιώτες. Ο πρώτος είναι θύμα της αγριότητας αφού συμμετέχει στον πόλεμο, ενώ παρακαλά το Θεό να του χαρίσει τη ζωή, ταυτόχρονα όμως χωρίς να το έχει προσχεδιάσει, στερεί το ίδιο ακριβώς όνειρο από ένα συνάνθρωπό του, από θύμα γίνεται μέσα σε λεπτά θύτης του ίδιου του εαυτού. Ο δεύτερος στρατιώτης, από την άλλη, αποτελεί το δραματικό πρόσωπο, αφού, τρέχοντας άοπλος να γευτεί το δροσερό νερό της καθαρής πηγής, έρχεται αντιμέτωπος με το θάνατο.

5. Εντοπίστε τα βασικότερα σημεία του κειμένου μέσα από τα οποία προκύπτει το ανθρωπιστικό και αντιπολεμικό του μήνυμα.

Ολόκληρο το διήγημα θεωρείται αντιπολεμικό. Τα σημεία που συγκινούν, όμως, περισσότερο τον αναγνώστη είναι εκείνα που περιγράφουν τις αντιδράσεις του πρώτου στρατιώτη τη στιγμή που αντιλαμβάνεται το έγκλημα που διέπραξε και όταν προσπαθεί με λόγια και πράξεις να πάρει πίσω το κακό που άθελα του έκανε στον

αντίπαλο «αδελφό» του αλλά και στον ίδιο του τον εαυτό. Συγκεκριμένα τα χωρία «Ένα σκληρό χέρι ... και ξανά πάλι έτρεχε», «-Θεέ μου ... να ζήσει», «- Καλέ μου ... να με κάνουν να ξεχάσω», «Το σκοτάδι πύκνωσε ... πια δεν άκουγε» συνοψίζουν τα αποτελέσματα της βίας.